

Краснобокий Ю.М.,
кандидат фізико-
математичних наук, доцент
Ткаченко І.А.,
доктор педагогічних наук,
доцент
(Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини)

ПРОЕКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ- МАГІСТРАНТІВ – НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Нові освітні стандарти визначають основне завдання вищої школи – підготовку компетентних спеціалістів, здатних відповідально і кваліфіковано вирішувати проблеми професійної діяльності. До таких проблем, зокрема, відноситься й здатність учителя до пошуку педагогічних новацій у процесі самостійної дослідницької діяльності. Кінцевою метою такої підготовки є формування науково-дослідної компетентності учителя. Компетентності, на відміну від узагальнених універсальних умінь, мають діяльнісний, практико-орієнтований характер, а тому включають також когнітивну й операційно-технологічну складові, тобто компетентності – це сукупність (система) знань у дії. Розвиток такої компетентності ефективно реалізується в процесі проектної діяльності студентів-магістрантів природничо-наукового спрямування. Проектна діяльність магістрантів базується на використанні двох основних підходів: фундаментального і методологічного [1]. Перший – забезпечує систематичне освоєння теоретичного матеріалу з обраної теми проекту; другий – знайомить з експериментальними методами наукового пізнання, а також передбачає оволодіння певними дослідницькими вміннями.

Підготовка природничо-наукового проекту складається з кількох етапів: селекція і синтез теоретичного матеріалу з проблеми дослідження, знайомство з теоретичними основами методів дослідження, а також їх практичне освоєння з використанням сучасних засобів природничо-наукового пізнання [2]. Теоретичною основою науково-дослідної роботи є природничо-наукові курси, які включені до ОПП підготовки магістрів. Робота над природничо-науковим проектом передбачає, крім оволодіння методами і прийомами науково-дослідної роботи, включення магістрантів у процес розробки інноваційних матеріалів, які апробовуються у школі і в університеті в процесі педагогічної практики і в подальшому рекомендуються до впровадження у практичній діяльності.

У зв'язку з останнім, тематика природознавчих проєктів підпорядковується двом критеріям: а) відповідність сучасному стану системи освіти (як національної, так і зарубіжної) і перспективам її розвитку, тобто, при виборі об'єктів і предметів дослідження віддається перевага тим, які становлять інтерес з точки зору пріоритетних напрямів сучасної науки; б) відповідність індивідуальній освітній траєкторії магістранта (оскільки магістранти в основному вже визначилися з майбутнім місцем роботи).

Проектно-дослідницька діяльність сприяє досягненню цілісності і продуктивності в освоєнні наукового підходу у всіх аспектах педагогічної освіти: змістовому, процесуальному і організаційному. Завдяки тому, що вона є проблемно-детермінованою, тож без сумніву забезпечує змістову цілісність діяльності майбутнього учителя. За цього відкриваються принципово важливі можливості освоєння логіко-операційної структури пошуково-пізнавальної діяльності і підходів до її практичної реалізації. Суттєво відзначити можливості набуття студентом предметного досвіду у найбільш складній фазі наукового дослідження – формулювання завдань дослідження. Тобто, для виконання практико-орієнтованого дослідницького завдання студент з необхідністю повинен з'ясувати педагогічний зміст проблеми, переформулювати її у термінах психолого-педагогічних понять і категорій тощо. Найбільш високий, результативний рівень творчої діяльності відзначається умінням формулювати гіпотезу, порівнювати між собою, групувати і систематизувати різні параметри, абстрагуватися і виділяти суттєве, відшукувати аналогії, стимулювати творчу фантазію, критично опрацьовувати літературні джерела й інформаційні ресурси тощо.

Передбачається, що підсилення науково-дослідного компонента у компетентнісному підході дозволить перейти від вимог до змісту освіти у формі дидактичних одиниць до стандартизації умов і результатів навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Краснобокий Ю.М. Про необхідність посилення методологічної підготовки магістрів-фізиків / науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. 33. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2012. – С. 88 – 93.

2. Краснобокий Ю.М., Чернега Н.В., Ткаченко І.А. Проектна технологія на уроках фізики в школі // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 65. Серія: педагогічні науки. – Чернігів: ЧДПУ, 2009. – № 65. – С. 137 – 140.